

Guía docente de materia

UNIVERSIDADE
DE VIGO

1. DATOS INICIAIS

Titulación	Máster en Estudos de Xénero
Módulo	II. Educación, Multiculturalismo e Xénero
Materia	Identidades transnacionais nos discursos feministas no cinema e a literatura de ámbito anglófono
Código	333110255
Carácter (obrigatoria, optativa)	optativa de orientación xenérica
Curso	2008-2009
Cuadrimestre (especificar 1º/2º)	2º
Profesoras coordinadoras	Ana Bringas López, Belén Martín Lucas

Profesora responsable da materia*	Ana Bringas López
Departamento	Filoloxía Inglesa, Francesa e Alemá
Área	Filoloxía Inglesa
Centro	Facultade de Filoloxía e Tradución
Gabinete	B44
Horario de titorías	1º cuad.: lu 10-11; me 10-14 2º cuad.: ma 13-14; me 13-14; xo 10-14
E-mail	abringas@uvigo.es

Profesora responsable da materia*	Belén Martín Lucas
Departamento	Filoloxía Inglesa, Francesa e Alemá
Área	Filoloxía Inglesa
Centro	Facultade de Filoloxía e Tradución
Gabinete	B30
Horario de titorías	xoves e venres: 9-12 h.
E-mail	bmartin@uvigo.es

* No caso de seren varios docentes os responsables de impartir a materia, esta taboa repetirase tantas veces como for necesario, empregando unha tabela para cada docente.

2. INTRODUCCIÓN Á MATERIA

Este curso ofrece ao alumnado unha introdución ás diversas culturas diaspóricas en países de lingua inglesa, mediante a análise de textos literarios e cinematográficos dende os presupostos teóricos do poscolonialismo e mais do feminismo.

Situación na titulación e relación con outras materias

Trátase dunha materia optativa do “Módulo II. Educación, multiculturalismo e xénero” que pretende introducir cuestións teóricas e culturais específicas dos feminismos diaspóricos, algunhas das cales poderán ampliarse noutras materias optativas dese módulo. Esta materia está estreitamente relacionada coas materias “Literaturas poscoloniais I: raza, clase, sexo, nación” e “Literatura de autoras latinas nos EE.UU”.

Relaciónase tamén coas seguintes materias do “Módulo I. Teorías e Prácticas Feministas”: “Teorías epistemolóxicas feministas I, II, III”; “Xénero, discursos, linguaxes e fontes”; “Corpos, subxectividades, escrituras”; “Filosofía, xénero e diferenza sexual”; “Curso monográfico de literatura hispánica”; “Literatura e Feminismo en Galiza e Portugal”.

3. OBXECTIVOS DA MATERIA

Obxectivos da materia (xerais e específicos)	
1	Clarificación conceptual dos contidos específicos da materia.
2	Achegarse á literatura feminista en lingua inglesa no seu contexto social, político e cultural mediante á visión panorámica do cine e da literatura producida por mulleres diaspóricas nas últimas décadas.
3	Achegarse aos debates máis influíntes na teoría e crítica feministas dos ámbitos culturais diaspóricos.
4	Desenvolver a percepción crítica da literatura feminista en xeral, e das diaspóricas en particular, empregando as ferramentas teóricas necesarias para a análise feminista e poscolonial de textos filmicos e literarios.
5	Visibilizar e poñer en valor as aportacións feitas polas mulleres das culturas diaspóricas.
6	Empregar as ferramentas críticas no contexto cultural no que se insire o alumnado, tanto local como global.
7	Familiarizarse coas fontes de consulta e aprender a xestionar a documentación.
8	Participar activamente no desenvolvemento da materia, tanto na aula coma nas actividades non presenciais.

4. COMPETENCIAS

	Competencias da materia (xerais e específicas)	Competencias de titulación relacionadas (as que contribuye)
1	Familiarización coas sociedades multiculturais e as múltiples nacións e diásporas que as forman.	Adquisición de habilidades para potenciar as relacións interpersoais e entre grupos
2	Coñecemento dos conceptos teóricos da crítica feminista e poscolonial das diásporas.	Ser competente para entender e poñer en valor as aportacións realizadas polas mulleres á historia e a cultura.
3	Identificación deses conceptos na práctica textual tanto literaria como fílmica.	Ser competente para realizar estudos sistemáticos desde a perspectiva de xénero.
4	Interpretación dos textos culturais dende unha perspectiva de xénero e poscolonial.	Ser competente para realizar estudos sistemáticos desde a perspectiva de xénero.
5	Recoñecemento dos mecanismos de funcionamento das ideoloxías dominantes.	Ser competente para comprender os referentes teóricos, históricos, culturais, políticos e legais que subxacen á cultura androcéntrica.
6	Aplicación dos coñecementos teóricos ao estudo dos textos literarios e fílmicos: identificación das narrativas mestras nos discursos culturais dominantes e das estratexias empregadas nos contra-discursos.	Ser competente para coñecer e utilizar instrumentos para a detección de situacións de discriminación e desigualdade de trato.
7	Apreciación das intervencións feministas e poscoloniais na cultura e as súas repercusións na sociedade.	Ser competente para transmitir unha cultura non androcéntrica
8	Relación dos conceptos adquiridos co contexto local e global.	Adquisición de habilidades para potenciar as relacións interpersoais e entre grupos

5. CONTIDOS

(O contido do programa pode sufrir algunhas variacións atendendo a circunstancias non previstas)

1. Introducción teórica: diáspora, inmigración, multiculturalismo, mestizaxe. As diásporas maioritarias do ámbito poscolonial.
2. Temas característicos da produción cultural diaspórica:
  - 2.1. xénero
  - 2.2. raza
  - 2.3. identidade nacional
  - 2.4. linguaxe
  - 2.5. tradición e historia
  - 2.6. novas formas literarias
  - 2.7. cine das “minorías”.
3. Análise de textos literarios e cinematográficos representativos dos feminismos diaspóricos.

Texto teórico-crítico de lectura obrigatoria: Shohat, Ella & Robert Stam (2002): *Multiculturalismo, cine y medios de comunicación: crítica del pensamiento eurocéntrico*. Barcelona, Paidós.

N.B. Antes do comezo das clases, publicarase na plataforma de ensino virtual TEMA a relación de textos filmicos e literarios que constitúen a materia obrigatoria para o tema 3 deste curso.

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE

	Horas presenciais	Horas de traballo do alumnado	Total
Clases teóricas	6	6	
Seminarios/Obradoiros	8	8	
Clases prácticas	16	16	
Prácticas externas			
Titorías	30	5	
Aprendizaxe/actividade autónoma dirixida (individual)		135	
Aprendizaxe/actividade autónoma dirixida (en grupo)		10	
		TOTAL	180

7. METODOLOXÍA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición	¿Implica atención personalizada ao alumnado?
Lección maxistral	Presentación dos temas por parte das profesoras. Exposición de contidos teóricos. Organización das actividades individuais e grupais.	SI
Clases prácticas	Exposicións orais sobre os textos fílmicos e literarios obrigatorios.	SI
Resolución de exercicios e problemas		
Aprendizaxe baseada en problemas (ABP)		
Estudo de casos		
Ensinanza baseada en proxectos de aprendizaxe		
Metodoloxías baseadas en investigación		
Análise de situacións		
Aprendizaxe colaboradora		
Simulacións		
Seminarios	Asistencia a conferencias e/ou obradoiros impartidos por persoal experto alleo á Universidade de Vigo.	SI
Experimentación e/ou prácticas en empresas, institucións etc.		
Outros (especificar)	Titorías individuais e/ou colectivas para preparación de traballos, resolución de dúbidas, etc.	SI

8. ATENCIÓN AO ALUMNADO

O alumnado será atendido no transcurso das clases, nos seminarios, nas titorías e cando solicite información nas actividades non presenciais, por vía telefónica ou telemática (plataforma TEMA e correo-e).

Horario de atención nos despachos das profesoras (ver datos de contacto na primeira folla desta guía docente).

9. AVALIACIÓN DA APRENDIZAXE

Metodoloxía	Cualificación
Probas escritas (ensaio, probas obxectivas, resolución de problemas, probas de resposta breve, probas tipo test etc)	Traballo escrito: 20%
Exames orais (probas orais na aula, entrevista, debate etc)	Presentación sobre unha das películas: 10% Presentación sobre unha das novelas: 20%
Probas de autoavaliación	
Traballos e proxectos	
Informes de prácticas	
Técnicas de observación	
Situacións de proba	
Técnicas baseadas na participación do alumno	Participación nas clases e titorías: 50%
Porta-folio	
Outras (especificar)	

Observacións: Recomendacións, pautas para a mellora e a recuperación, etc.

As persoas que non poidan asistir ás clases con regularidade (mínimo 80% de asistencia) deberán compensar a súa participación mediante traballos escritos dirixidos polas profesoras sobre os textos—teóricos, fílmicos e literarios—analizados nas aulas.

En caso de plaxio a cualificación será de SUSPENSO.

10. RECURSOS E FONTES DE INFORMACIÓN

Recursos e fontes de información básica

- Bromley, Roger (2000): *Narratives for a New Belonging: Diasporic Cultural Fictions*. Edinburgh, Edinburgh University Press.
- Otras inapropiables: Feminismos desde las fronteras. bell hooks, Avtar Brah, Chela Sandoval, Gloria Anzaldúa...* (2004). Trad. Rocío Macho Ronco, Hugo Romero Fernández Sancho, Álvaro Salcedo Rufo, María Serrano Giménez. Madrid, Traficantes de sueños. <<http://www.nodo50.org/ts/editorial/otrasinapropiables.pdf>>
- Shohat, Ella & Robert Stam (2002): *Multiculturalismo, cine y medios de comunicación: crítica del pensamiento eurocéntrico*. Barcelona, Paidós.

Recursos e fontes de información complementaria

- Afshar, Haleh & Mary Maynard, eds. (1994): *The Dynamics of "Race" and Gender: Some Feminist Interventions*. London, Taylor & Francis.
- Anthias, Floya & Nira Yuval-Davis (1992): *Racialized Boundaries: Race, Nation, Gender, Colour and Class and the Anti-Racist Struggle*. London & New York, Routledge.
- Back, Les & John Solomos, eds. (2000): *Theories of Race and Racism: A Reader*. New York, Routledge.
- Baker, Houston A., Jr., Manthia Diawara & Ruth H. Lindeborg, eds. (1996): *Black British Cultural Studies: A Reader*. Chicago & London, The University of Chicago Press.
- Banks, Marcus (1996): *Ethnicity: Anthropological Constructions*. London & New York, Routledge.
- Bannerji, Himani (2000): *The Dark Side of the Nation: Essays on Multiculturalism, Nationalism and Gender*. Toronto, Canadian Scholars' Press.
- Bennett, David, ed. (1998): *Multicultural States: Rethinking Difference and Identity*. London & New York, Routledge.
- Bhabha, Homi K. (1994): *The Location of Culture*. London & New York, Routledge.
- Bhabha, Homi K., ed. (1995): *Nation and Narration*. London & New York, Routledge.
- Brah, Avtar (1996): *Cartographies of Diaspora: Contesting Identities*. London, Routledge.
- Braziel, Jana Evans & Anita Mannur, eds. (2003): *Theorizing Diaspora: A Reader*. Malden, Blackwell.
- Campbell, Neil & Alasdair Kean (1997): *An Introduction to American Culture*. London & New York, Routledge.
- Chambers, Iain & Lidia Curti, eds. (1996): *The Post-colonial Question: Common Skies, Divided Horizons*. London & New York, Routledge.
- Darder, Antonia & Rodolfo D. Torres, eds. (1998): *The Latino Studies Reader: Culture, Economy, and Society*. Malden & Oxford, Blackwell.
- Davies, Carole Boyce (1994): *Black Women, Writing and Identity: Migrations of the Subject*. London & New York, Routledge.
- Donnell, Alison, ed. (2002): *Companion to Contemporary Black British Culture*. London & New York, Routledge.
- Ember, Melvin, Carol R. Ember & Ian Skoggard, eds. (2004): *Encyclopedia of diasporas : immigrant and refugee cultures around the world*. New York, Kluwer Academic-Plenum.
- Frankenberg, Ruth (1993): *White Women, Race Matters: The Social Construction of Whiteness*. London, Routledge.
- Gilroy, Paul (1987): *There Ain't No Black in the Union Jack: The Cultural Politics of Race and Nation*. London & New York, Routledge.
- Gilroy, Paul (1993): *The Black Atlantic: Modernity and Double Consciousness*. London, Verso.
- Goldberg, David Theo, ed. (1994): *Multiculturalism: A Critical Reader*. Oxford, Blackwell.
- Goldberg, David Theo & John Solomos, eds. (2002): *A Companion to Racial and Ethnic Studies*.

- Oxford, Blackwell.
- Guibernau, Montserrat & John Rex, eds. (1997): *The Ethnicity Reader. Nationalism, Multiculturalism and Migration*. Cambridge: Polity Press.
- Hall, Stuart & Paul du Gay, eds. (1996): *Questions of Cultural Identity*. London, Thousand Oaks & New Delhi, Sage Publications.
- Hull, Gloria T., Patricia Bell Scott & Barbara Smith, eds. (1982): *But Some of Us Are Brave: Black Women's Studies*. New York, The Feminist Press at the City University of New York.
- James, Stanlie M. & Abena P.A. Busia, eds. (1993): *Theorizing Black Feminisms: The Visionary Pragmatism of Black Women*. London & New York, Routledge.
- James, Winston & Clive Harris, eds. (1993): *Inside Babylon: The Caribbean Diaspora in Britain*. London, Vintage.
- Jarrett-Macauley, Delia, ed. (1996): *Reconstructing Womanhood, Reconstructing Feminism: Writings on Black Women*. London & New York, Routledge.
- Kaplan, Caren, Norma Alarcón & Minoo Moallem, eds. (1999): *Between Woman and Nation: Nationalisms, Transnational Feminisms, and the State*. Durham & London, Duke University Press.
- Korte, Barbara & Claudia Sternberg (2004): *Bidding for the Mainstream? Black and Asian British Film since the 1990s*. Amsterdam & New York, Rodopi.
- Korte, Barbara & Klaus Peter Müller, eds. (1998): *Unity in Diversity Revisited?: British Literature and Culture in the 1990s*. Tübingen, Gunter Narr Verlag Tübingen.
- López Roperó, Mª Lourdes (2004): *The Anglo-Caribbean Migration Novel: Writing from the Diaspora*. Sant Vicent del Raspeig, Universidad de Alicante.
- Mama, Amina (1995): *Beyond the Masks: Race, Gender and Subjectivity*. London & New York, Routledge.
- Mason, David (1995): *Race and Ethnicity in Modern Britain*. Oxford, Oxford University Press.
- Maciel, David R., Isidro D. Ortiz & María Herrera-Sobek, eds.: *Chicano Renaissance: Contemporary Cultural Trends*. Tucson, The University of Arizona Press.
- McClintock, Anne et al, eds. (1997): *Dangerous Liaisons: Gender, Nation and Postcolonial Perspectives*. Minneapolis & London, University of Minnesota Press.
- Mirza, Heidi Safia, ed. (1992): *Young, Female and Black*. London & New York, Routledge.
- Mirza, Heidi Safia, ed. (1997): *Black British Feminism: A Reader*. London & New York, Routledge.
- Morley, David & Kevin Robins, eds. (2001): *British Cultural Studies*. Oxford, Oxford University Press.
- Owusu, Kwesi, ed. (2000): *Black British Culture and Society: A Text Reader*. London & New York, Routledge.
- Romero, Mary et al. eds. (1997): *Challenging Fronteras: Structuring Latina and Latino Lives in the U.S. An Anthology of Readings*. London & New York, Routledge.
- Rutherford, Jonathan, ed. (1990): *Identity: Community, Culture, Difference*. London, Lawrence & Wishart.
- Schwartz, Henry & Sangeeta Ray, eds. (2000): *A Companion to Postcolonial Studies*. Oxford, Blackwell.

11. RECOMENDACIÓNS